

forum for
natur og
friluftsliv
TROMS

NVE
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

28. januar 2013

Høringsuttalelse til forslag til utredningsprogram for Kroken vindkraftverk i Tromsø kommune

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Troms er kjent med at NVE har mottatt melding med forslag til utredningsprogram for Kroken vindkraftverk med tilhørende nettilknytning i Tromsø kommune av Fred. Olsen Renewables AS. FNF Troms ønsker i denne anledning å komme med innspill.

FNF Troms er kjent med at NVE hovedsakelig ønsker innspill i forhold til utredningsprogrammet i denne høringsrunden. Likevel ønsker vi først å trekke fram noen andre momenter som vi mener er relevante i saken.

Forpliktelser knyttet til fornybar energi

Fred Olsen bruker Norges forpliktelser innenfor fornybar energi som hovedbegrunnelse for å bygge anlegget. Norge har i dag to nasjonale målsettinger som kan være aktuelle for å bygge ut Kroken vindkraftverk. Den ene er fornybardirektivet som innebærer at i 2020 skal fornybarandelen utgjøre 67,5 %. Den andre målsettingen er elsertifikatordningen som skal gjøre at Norge sammen med Sverige produserer 26,4 TWh ny fornybar energi i 2020 i forhold til 2011.

En oversikt over tildelte konsesjoner viser at vi allerede er meget nære ved å nå våre mål. Dersom en summerer vann- og vindkraften som er gitt konsesjon i Norge, og vindkraften som er gitt konsesjon i Sverige kommer en allerede på 28,5 TWh. Dersom en trekker fra sakene som er til klagebehandling har en allerede gitt konsesjon til 22,6 TWh. Da har en ikke inkludert bioenergi og svensk vannkraft, da det er vanskelig å finne oversikter over dette. Norsk bioenergi og svensk vannkraft har begrenset potensial, men svensk bioenergi har prognoser på 5 TWh fram mot 2020. FNF Troms understreker at vi er klar over at heller ikke alt som er gitt konsesjon, og som ikke er til klagebehandling, vil bli bygget, men statistikken viser at vi allerede har kommet svært langt og at en kan ta større hensyn til natur- og friluftslivsverdier i den resterende konsesjonsbehandlingen.

FNF Troms vil også påpeke at dersom vi oppfylder elsertifikatene ligger vi godt an til å nå fornybardirektivet. Med konstant energiforbruk kommer vi over med flere prosent og om man tar utgangspunkt i at den økningen vi har sett de siste ti årene fortsetter, kommer vi 0,9 % under målet (Ann Christin Bøeng *Hvordan kan Norge nå sitt mål om fornybar energi i 2020?* Økonomiske analyser 6/2011). Det betyr at med noen få effektiviseringstiltak vil vi nå målet om 67,5 % fornybar energi og trenger ikke å bygge mer enn hva elsertifikatene tilsier. I følge SSB vil vi oppnå

FNF Troms, Fylkeshuset, Pb. 6105, 9291 Tromsø
Tlf: 776 42131 E-post: troms@fnf-nett.no Internett: www.fnf-nett.no/troms

FNF Troms er et samarbeidsforum for natur- og friluftslivsorganisasjoner i Troms og representerer rundt 15000 medlemmer. Medlemsorganisasjoner: Troms Turlag, Harstad Turlag, Norges Turmarsjforbund Troms, Naturvernforbundet i Troms, 4H Troms, KFUK-KFUM-speiderne Troms, Troms Fylkeskystlag, Troms Orienteringskrets, Norges Jeger- og Fiskerforbund Troms, Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Framtiden i våre hender Tromsø, Nord-Norsk Botanisk forening.

en fornybarandel på 80 % med energieffektiviseringsdirektivet, som vil gi et overskudd på 34 TWh. Med nevnte direktiv vil en også kunne oppnå 73 %, selv uten elsertifikater. FNF Troms mener det er svært viktig at den fornybare energien som produseres må erstatte fossil energi, og ikke bare komme i tillegg. Det finnes per i dag ingenting som dokumenterer at den fornybare energien faktisk erstatter fossil energi. Vi er bekymret over at nedbyggingen av verdifulle natur- og friluftsområder hovedsakelig vil kunne føre til økt forbruk og ikke få reell betydning i klimasammenheng.

Kraftsituasjon i Nord-Norge

Nord-Norge har et overskudd på kraft. I følge Statnetts Nettutviklingsplan fra 2011 har Nordland og Troms et kraftoverskudd på ca. 4,3 TWh. Prognosene viser at Norge vil få et stort kraftoverskudd innen 2020, dette vil også fremkynnes av det nye energieffektiviseringsdirektivet. FNF Troms stiller seg spørrende til behovet av den potensielt nye kraften fra Kroken vindkraftverk.

Regional plan for vind- og vannkraftverk

I regional planstrategi for Troms 2012 – 2015 står utarbeiding av ”Regional plan for vind- og vannkraft” som prioritert i planperioden. Her vil det i regi av Troms fylkeskommune bli nærmere avklart hva, hvor og hvorfor ny energiproduksjon er ønskelig – Troms sett under ett. FNF Troms viser til det store utbyggingspresset i Troms, og råder NVE til å sette konsesjonsprosessene på vent til fylkeskommunen er ferdig med sin plan for hvordan vann- og vindressursene kan forvaltes på mest mulig forsvarlig og helhetlig vis.

UTREDNINGSTEMA

FNF Troms minner om det er svært viktig med en aktiv, bred og reell medvirkning i utredningsprosessen. Natur- og friluftorganisasjonene må inviteres med for deltakelse i hele prosessen, og det må legges til rette for at også frivillige har anledning til å delta på møter, befaringer osv.

Friluftsliv

Det er nødvendig med omfattende utredninger av områdets verdi for friluftsliv og hvilke konsekvenser en eventuell utbygging vil påføre friluftslivet. FNF Troms mener at utbyggingsområdet, veiforbindelser og nærliggende områder må utredes etter metoder i henhold til DN's håndbok 25-2004 ”Kartlegging og verdisetting av friluftsområder”. Dagens bruk må kartlegges, samt at det må utredes for potensiell bruk og verdien av område som et inngrepsfritt bynært friluftsområde i et stadig voksende Tromsø. Andre utredningstema nevnes videre.

Litt om dagens bruk

FNF Troms ønsker å bekrefte områdets svært store verdi for friluftsliv, både lokalt og regionalt. Det er et mye brukt nærturområde for befolkningen i Tromsø by, og dens bynære urørthet er av særlig stor verdi. Det er få plasser som har den samme graden av urørthet så nær byen, særlig i kombinasjon med gode stier og populære overnattingshytter for allmennheten. Vindkraftverket vil bli liggende midt i det yndede løypenettet til Troms Turlag, og kun en drøy kilometer fra turlagets hytte Skarvassbu. Sistnevnte hadde i femårs-perioden 2007 – 2011 i snitt 463 besøkende. Blåkollkoia, en liten turistforeningshytte som ligger litt lenger nord, hadde 301 besøkende i snitt i samme periode. Dette er tall som er lavere enn den faktiske bruken da det er mange som ikke registrerer seg i disse bøkene som likevel er på tur i området. Vi ønsker også å trekke fram at under ”Ti-på-topp” fra 2012 ble det registrert 2353 besøkende ved Krokvatnet og 1233 på Rundfjellet, samt at området er satt av til friluftsliv i Tromsø kommune sin arealplan.

Støy

Det bynære løypenettet på fastlandsida er av svært stor verdi. Hyttene ligger som perler på en snor fra Snarbyeidet til Tromsdalen. Nettopp denne strekningen, og variasjoner av den (som for eksempel Tromsdalen – Tønsvikdalen) er svært mye benyttet. Dette gjelder særlig i vintersesongen, og rundt påsketider da det er opptråkkede løyper langs hele strekningen. Det å passere et stort vindkraftanlegg på en kilometers avstand i dette terrenget vil forringe opplevelsen i høy grad. Urørtheten i dette området, og opplevelsen av ro og stillhet er av særlig høy verdi. Dette er nettopp årsaken til at mange søker seg hit. Vindkraftverket vil påvirke både det visuelle og støynivået. I ”Retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen” kan man lese: ”stille områder forsvinner eller reduseres i omfang. Fravær av støy er en forutsetning for at friluftsliv og rekreasjonsområder og kulturmiljøer skal ha full verdi.” Videre kan man lese at all støy er uønsket i større upåvirkede naturområder. Vi ber om at støy utredes grundig, og at støynivået langs turstiene og turistforeningshyttene beskrives, også ved ulike vindretninger m.m. Det er viktig at utredningen ikke kun tar for seg eksisterende boligområder, men forholder seg til at dette er et særlig viktig byfjellområde for rekreasjon og friluftsliv. Det må lages støysonekart som visualiserer utbredelsen av 40 db. Videre viser vi til uttalelsen til Fylkesmannen i Troms.

Veier og tilrettelegging

I mange KU for vindkraftanlegg er det argumentert med at en utbygging av veier vil gjøre det lettere å ferdes for friluftslivet i utbyggingsområder for vindkraft. Ut fra dette konkluderes det med at konsekvensen blir mindre for friluftsliv enn hva den egentlig er. Utgangspunktet for faglige drøftinger av virkninger må være at friluftsliv utøves i naturområder som primært er uten tyngre inngrep og at inngrep virker negativt på friluftslivsupplevelsen. Det gjelder særlig for de typer friluftsliv som søker til området som her er aktuelt for utbygging.

For friluftslivsutøvelse som er avhengig av eller søker til mer tilrettelagte områder med gode stier eller turveger så gjelder det generelt at veier anlagt for vindkraftutbygging ikke er utformet eller lagt på en måte som gjør det attraktivt å gå der. De må være brede og ha en stiv linjeføring, så den naturtilpassing som er forutsetningen for at veier skal kunne oppleves som attraktive er ikke mulig å oppnå. Det er viktig å ha tilrettelagte utfartssteder og universell utforming på en del friluftsområder i Tromsø, men FNF Troms mener at anleggsveier til vindkraftanlegg ikke er den riktige eller mest effektive måten å løse dette på. Vi minner også om at det finnes flere grusveier innover daler, og opp på fjell bynært i Tromsø allerede i dag. Det finnes også Fjellheisen som gjør at alle kan komme seg opp å nyte utsikt m.m. Det er også mange veier og stier som i dag aktivt benyttes til sykling og de brukergrupper som det ofte argumenteres med vil sette pris på de nye veiene. Vi mener det er nødvendig med en utredning om behovet for og ønske om nye veier i fjellene bynært til Tromsø. Det er også viktig å inkludere sykkelmiljøet for å få oversikt over hva de faktisk mener om attraktiviteten til potensielt nye veier kontra eksisterende stier og urørthet. FNF Troms savner også en helhetlig plan over forvaltningen av Tromsøs byfjell.

Jakt

Det må utredes hvordan høstbare arter påvirkes av vindkraftanlegget. Området, og nærliggende områder, brukes i dag til jakt og en minsket tilgang på høstbare arter vil få negative konsekvenser for jakten i området. Selv om man finner ut at bestanden av de fleste artene ikke påvirkes negativt betyr ikke dette at jakten er like bra som tidligere. Det er få som jakter for å ”fille fryseren med mat”, de fleste jakter for naturopplevelsen.

Iskast

Angående iskast bør en ikke kun se på hvor stor risikoen er for å bli truffet. En må også se på hvor stor del av året en turgåer føler seg utestengt fra anlegget på grunn av risikoen for iskast. Når en møtes av et skilt som advarer for iskast føler en seg utrygg og ikke velkommen i området. Om en

likevel tar risikoen og går inn i anlegget påvirker det opplevelsen. Det er vanlig i konsekvensutredninger å skrive at risikoen for en turgåer å bli truffet av iskast er ubetydelig, men samtidig er risikoen så stor at de som arbeider i anlegget må ta forhåndsregler. En må også tenke på at en person som arbeider i anlegget vet mer om iskast enn folk flest. Møtes en av et skilt som forteller at vinterstid finnes det fare for iskast innebærer dette at turgåere generelt vil holde seg unna området hele vinteren og deler av både vår og høst.

Alpinanlegg

Det er viktig med en videre utredning i forhold til en eventuell utvidelse av alpinanlegget i Kroken. På NVEs folkemøte i Tromsø, 15.12.2012, kom det fram at det var delte meninger blant alpinmiljøet i Tromsø angående en utvidelse av Kroken Alpinsenter. Noen har ønsker om en utvidelse, mens andre ga uttrykk for at det var ønskelig med et nytt alpinanlegg i Tromsø, men at de så på utvidelsene for alpinanlegget i Kroken som et meget ugunstig alternativ. De mente at både topografi og vær-, vind- og snøforholdene i området var for ustabile og dårlige til at det ville lønne seg å etablere et alpinanlegg der. De nevnte paradokset om mye vind (vindkraftverk) kombinert med skianlegg. Disse forholdene må utredes nøye. Det er verdt å merke seg at dersom det likevel skulle vise seg at forholdene ligger til rette og at det er et ønske om nytt alpinanlegg i området, betyr ikke dette automatisk at det må forenes med en vindkraftutbygging. Nytt alpinanlegg kan realiseres uten etablering av et vindkraftverk.

Landskap

Det er svært viktig med en grundig utredning av landskapskvalitetene. Erfaringer viser at metodikken for verdivurdering av landskapskvaliteter i mange KUER begrenset, og derfor vil vi påpeke at det er ekstra viktig med bred lokal og regional medvirkning i vurderingen. Det er viktig at natur- og friluftsansjonene inkluderes i en eventuell utredning. Konsekvensene av landskapsendringer og friluftsliv må sees i sammenheng.

Visualisering

Det må lages visualiseringer fra flere ulike retninger for å vise hvor synlige anleggene vil bli. Det er selvfølgelig viktig fra ulike bebygde områder, Tromsøya, nede i daler og langt fra området, men det må også gjøres visualiseringer fra populære friluftsområder. Derfor ser vi det som positivt at Fred. Olsen foreslår i meldingen for Kroken vindkraftverk å gjøre visualiseringer fra friluftsområder. Vi mener at lempelige friluftsområder for slike visualiseringer bør være Tromsdalstinden, Skarsfjellet, Nordfjellet, Krokvatnet, Skarvassbu og Nonsbu på fastlandet, samt varden på Tromsøya. Det er også ønskelig med visualiseringer fra Kvaløya som fra Kjøløen, Rødtind og Finnvikdalen. Alle er populære utfarsområder, sommer som vinter. Det er også nødvendig med visualiseringer fra fjorden, blant annet i leia til Hurtigruta.

Metodisk vises det ofte til at det er utfordrende å gi visualiseringer ut over 8 – 10 km. Vi mener at det likevel er nødvendig å framstille disse visualiseringene selv om det eventuelt vil innebære metodeutvikling. Erfaringer viser at en kan se blinklysene fra vindkraftanlegget på Fakken fra fergeleiet på Breivikeidet ca 4- 5 mil unna. Vi minner også om at visualiseringene må ta høyde for midnattsol og blinking, samt mørketid og lys fra turbinene. Vi ser ofte at visualiseringene er gjort enten vinterstid eller med flekksnø, delvis bart og delvis snø, noe som gjør at vindturbinene blir vanskeligere å se grunnet kontrasten. Det er viktig at visualiseringene gir innsikt både med og uten snø.

Når man argumenterer for at friluftslivet kan fortsette som før, og muligens også føre til økt bruk, må man vise hvordan anlegget vil oppleves for en person som befinner seg i området. Det er ikke nok å ta med infrastrukturen som hører til anlegget for å vise skala i bildene. Veier i et vindkraftanlegg er omtrent 5 meter brede. Det er bredere og langt mer omfattende anlegg enn hva

de fleste tror veiene på fjellet trenger å være. Dessuten er vindturbiner større enn hva folk flest tror. Det er derfor lett å undervurdere størrelsen på inngrepene om det i landskapsframstillingene ikke legges inn mennesker, biler eller annet som gjør det mulig å oppfatte dimensjonene på de inngrep som vil bli nødvendige for å gjennomføre vindturbinutbyggingene. Dessuten må man ta med skjæringer og fyllinger som blir omfattende på grunn av store krav til stiv linjeføring fordi lange konstruksjoner skal transporteres.

Urørte naturområder

Kroken vindkraftverk vil ligge midt i et verdifullt INON-område. Det vil ligge i INON-område sone 1 og 2, samt at det vil fjerne betydelige areal med villmarkspregede områder. Det er svært lite villmarkspregede områder igjen rundt Tromsø. Det finnes kun et lite parti, nærmest utilgjengelig, på Kvaløya i tillegg til dette villmarkspregede området på fastlandssida, som strekker seg nordøstover. Det må utredes hvor mye INON som går tapt i hver kategori, samt effekten av dette. Det bør også utredes i hvilken grad vindkraftverket påvirker opplevelsen av urørthet uavhengig av de faktiske tallene. FNF Troms mener det er særlig viktig å ivareta denne bynære urørtheten. Det har en unik verdi. Vi viser også til nasjonale mål om å ivareta gjenværende villmarkspregede områder.

En må ikke kun se på hvor mye INON som går tapt av dette prosjektet, men også se dette i forhold til hvor mye som har gått tapt regionalt og nasjonalt. Utfordringen med forvaltning av inngrepsfri natur er ofte at man kun ser på enkelte inngrep uten å se på helheten. Med tanke på hvor lite urørt natur som gjenskapes må det til en kraftig reduksjon i tap av INON om vi skal ha inngrepsfri natur i fremtiden. Vi kan opplyse om at i 20-årsperioden 1988 – 2008 har ca 43 % (44,9 km²) av tapet av villmarkspregede områder i Troms (105,4 km²) funnet sted i Tromsø kommune. Det er avgjørende at sumeffektene av eksisterende og potensiell utbygging i området og i Tromsø, sett i sammenheng med Kroken vindkraftverk, utredes.

Biologisk mangfold

Det må både innhentes eksisterende kunnskap om naturmangfoldet og gjøres undersøkelser av området. Å kartlegge forekomster av dyr, planter og kryptogamer tar flere dagsverk for områder av slik størrelse. Det er også viktig å spre kartleggingene over flere dager for å øke muligheten å se fugler som kan være vanskelige å se om det er dårlig sikt og ikke er framme alle dager. I henhold til naturmangfoldloven skal beslutninger bygge på kunnskap om naturmangfold. Det er viktig å utføre dette med en økosystemtilnærming.

Det er ikke kun arter som jevnlig holder til på stedet som må undersøkes, men også potensielle fuglearter som trekker over fjellene. I en undersøkelse fra Horns Rev i Danmark viste det seg at ærfugler bruker 0,5 – 0,7 % mer energi på å fly rundt anlegget (J.Rydell med flere, 2011 *Vindkraftens påverkan på fåglar och fladdermöss – Synteserapport*). Det er lite om man kun ser på det ene anlegget, men om de må passere mange anlegg kan det få stor effekt under en periode i fuglenes liv da de har små marginer. Legger man til at mange rasteplasser har blitt ødelagt eller redusert kan sumvirkningen bli enda større.

Turisme og reiseliv

Det må utredes hvordan et eventuelt vindkraftverk påvirker reiselivet i Tromsø. FNF Troms mener at det etter hvert er så vanlig med vindkraftanlegg at vi stiller oss spørrende til om turister vil komme for å se på anlegget. Vi tror sannsynligheten er større for at det kan gi en motsatt effekt, de fleste turister kommer til Tromsø nettopp på grunn av den unike naturen, urørtheten og friluftsmulighetene. Kombinasjonen av byen og en storslått, nærmest uberørt utsikt er unik. Den inngrepsfrie arktiske naturen er mye verdt, også i kroner og ører, og er et avgjørende element i reiselivssammenheng.

Verdiskapning

Det er viktig å ikke kun se på den positive verdiskapningen som energiprojektet gir, men også på hvor mye som kan gå tapt. Blir det dårligere kvalitet på naturopplevelsen? Blir området mindre brukt, og hva med folkehelsegevinsten? Også andre spørsmål som kan bidra negativt må med i utredningen. FNF etterspør en vurdering av alternative verdier knyttet til ikke-utbygging, feks som naturbasert reiseliv, Tromsø-regionen som attraktivt arbeids- og studiested, omdømme m.m. Det vil være interessant å kartlegge hvordan et slik inngrep vil slå ut for bolyst, identitet og trivsel.

Ved utredning om hva kommunen tjener i eiendomsskatt må en ikke bare beregne hva man får de første årene, men også hva en tjener etter 10 og 20 år. Tre firedeler av investeringen er vindturbinene og de har en kort livslengde. Det innebærer at når verdien av anlegget blir revidert hvert tiende år kan det bli en betydelig nedgang i inntekter for kommunen.

Nettilknytning

Samme temaer som skal utredes for vindkraftanlegget må også utredes for nettilknytningen. Det gjelder også tap av INON, påvirkning på biologisk mangfold og konsekvenser for friluftsliv som følge av nødvendig ledningsutbygging. Nettkapasiteten må også utredes. Per i dag er nettkapasiteten i Troms er lav og ustabil.

Tilbakeføring av området

Det må lages en detaljert plan for hvordan området skal tilbakeføres til naturen etter at konsesjonene har gått ut. Dette er viktig for å bevisstgjøre utbygger på hvordan veier og turbiner skal plasseres for å lage minst mulig skade og gjøre det letteste mulig å oppnå en god tilbakeføring. Noen prinsipper som man må følge er:

- ⤴ Infrastruktur må ikke legges på berg. Om dette ikke er mulig å unngå, må man legge til rette for at man ved nedleggelse kan dekke over sporene med løsmasser som revegeteres. Sprengningsarbeid må i størst mulig grad unngås. Om det skal skje må det allerede i utbyggingsfasen legges til rette for at det skal være mulig å lage naturlige terrengformer når anlegget legges ned. Veier bør legges på fylling isteden for å sprengne skjeringer i fjell.
- ⤴ Jord som fjernes for å lage plass for infrastruktur må lagres for å kunne brukes til å dekke over infrastrukturen ved nedleggelse.
- ⤴ Revegetering må skje så snart det er mulig. Blant annet kan deler av grustak revegeteres når alle veier er på plass. Revegetering bør primært gjennomføres ved å legge tilbake overflatedekke eller å spre jordsmonn fra overflatedekke, etter de metoder som er utviklet for dette i samarbeider mellom naturvitenskapelige fagmiljøer og bl.a. utbyggingssektorer innen transport og forsvar.

Klima

Det sterkeste argumentet for utbygging av vindkraft er at det bidrar til å redusere utslippene av klimagasser. Fremfor alt er det å erstatte kullkraftproduksjon i andre land det fremste argument for utbygging av vindkraft i Norge. At energien som trengs for å produsere en vindturbin tilsvarer tre måneders energiproduksjon for vindturbinen når denne ligger på på et godt sted, er et vanlig argument for at vindkraftutbygging virkelig kutter klimagassutslipp. Vi mener at det må på plass mer detaljerte studier om hvor store kutt utbygginger bidrar til. Et fullstendig klimaregnskap må inneholde:

- ⤴ Økt utslipp på grunn av økt energibehov for å produsere turbiner og transport.
- ⤴ Prosessutslipp som følge av blant annet stål- og sementproduksjon.

- ⤴ Endret arealbruk, herunder minsket binding av karbon i myr og skog hvor man legger infrastruktur.
- ⤴ Energiforbruk og utslipp i anleggsperioden; transport, bruk av store maskiner m.m.
- ⤴ Økt forbruk av energi som følge av at bedre energitilgang gir lavere energipris og minsket vilje blant politikere til å innføre strømsparingstiltak når energitilgangen er god.
- ⤴ Tap i ledningsnett.
- ⤴ Hvilke energikilder som blir erstattet når det kommer mer fornybar energi inn i systemet.

Det finnes i dag rapporter som tar for seg de to første punktene, men vi kjenner ikke til noen om de siste som er minst like viktige. Å lage en troverdig studie om dette kan være krevende. Men fordi dette er et opplegg som ikke bare er av interesse for Fred. Olsen Renewables i denne saken, men av generell interesse for hele kraftbransjen, bør slike fullstendige klimaregnskaper gjennomføres og generelt legges til grunn. Vi ber også Fred. Olsen Renewables, gjerne i samarbeid med NVE, konkretisere og synliggjøre hvordan, hvor og når energien fra Kroken vindkraftverk vil erstatte kullkraftverk i Europa. Dette er omfattende, men en svært viktig del å få på plass for å begrunne et av de overordnede målene med vindkraftutbyggingen.

Avbøtende tiltak

Avbøtende tiltak skal presenteres i utredningen og det skal redgjøres for hvordan tiltakshaver vil ivareta vesentlige hensyn og motvirke negative konsekvenser av tiltaket for de som blir berørt. Det skal legges til grunn faglige vurderinger og begrunnelser i tilfeller der avbøtende tiltak forkastes.

For Forum for Natur og Friluftsliv Troms
Eivind Høstmark Borge
Fylkeskoordinator

Kopi:
Fylkesmannen i Troms
Troms Fylkeskommune
Tromsø kommune